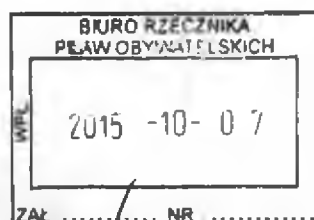

DYREKTOR GENERALNY
Służby Więziennej

BKW – 212/1/15/2358

Warszawa, dnia 05.10.2015

Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji

W odpowiedzi na pismo Pani Dyrektor Zespołu Krajowego Mechanizmu Prewencji Biura Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 1 września 2015 r. (KMP.571.64.2014.MF), dotyczące stopnia realizacji zaleceń odnoszących się do zabudowy kąpoków sanitarnych w celach mieszkalnych Aresztu Śledczego w Zabrze, uprzejmie informuję, co następuje.

W pełni podzielam pogląd, iż w warunkach izolacji penitencjarnej, zapewnienie odpowiednich standardów w sferze bytowej, stanowi odbicie zasady humanitaryzmu, przejawiającej się w stworzeniu warunków niezbędnych dla utrzymania sił fizycznych i zdrowotnych osadzonych oraz poszanowania ich godności ludzkiej. W świetle przepisów kodeksu karnego wykonawczego, warunki bytowe należą do sfery praw osób osadzonych w aresztach śledczych i zakładach karnych, przesądzających o możliwościach zaspokojenia ich podstawowych potrzeb. Przestrzeganie zasady poszanowania godności ludzkiej, w odniesieniu do warunków cywilizacyjnych i kulturowych, przy uwzględnieniu stanu zamożności społeczeństwa, wyznacza zakres jakościowy tych praw.

Zapewnienie właściwych warunków bytowych, od wielu lat jest jednym z priorytetowych zadań realizowanych przez Służbę Więzienną. Obszary wymagające kontynuowania podjętych działań, korespondują ze wskazaniem w raporcie Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności Krajowego Mechanizmu Prewencji w Polsce w roku 2012 (Trociuk S. [red.], Raport Rzecznika Praw Obywatelskich z działalności w Polsce Krajowego Mechanizmu Prewencji w roku 2012, część II, Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich, Źródła 2013) - są to:

- niewystarczającą częstotliwość kąpieli mężczyzn,
- brak dostępu do ciepłej wody użytkowej w celach mieszkalnych,

- brak pełnej zabudowy kącików sanitarnych, zapewniający niekrępujące użytkowanie urządzeń sanitarnych.

Rzecznik Praw Obywatelskich dostrzegła wskazane problemy, sygnalizując je w wystąpieniach generalnych z dnia 8 grudnia 2011 r. (RPO-641650-II-702/10/JN <http://www.sprawy-generalne.brpo.gov.pl/szczegoly.php?pismo=1610730>, data pobrania 30-04-2014 r.) i z dnia 1 lutego 2012 r. (RPO-550137-II -702/07/MM <http://www.sprawy-generalne.brpo.gov.pl/szczegoly.php?pismo=1621857>, data pobrania 30-04-2014 r.).

Ograniczone środki finansowe (będące pochodną stanu zamożności społeczeństwa polskiego), pozostające do dyspozycji więziennictwa powodują, że pozostaje wiele problemów do rozwiązania w sferze zapewnienia właściwych warunków bytowych, zarówno w Areszcie Śledczym w Zabrze, jak i pozostałych 16-stu jednostkach okręgu katowickiego. Jest to o tyle trudne, że oprócz braku wystarczających środków budżetowych, eksploatowane obiekty budowlane podległych jednostek, często są obiektami zabytkowymi, pochodzącymi z XIX wieku, bądź pierwszej połowy XX wieku, co rodzi określone problemy natury technicznej, organizacyjnej oraz finansowej. Budynek Aresztu Śledczego w Zabrze pochodzi z 1888 r.

Podjęmowane sukcesywnie działania w zakresie poprawy warunków bytowych, umożliwiły zwiększenie częstotliwości kąpieli osadzonych mężczyzn, w jednostkach okręgu katowickiego, począwszy od połowy ubiegłego roku (poza dwoma przypadkami, gdzie na chwilę obecną na przeszkodzie stoją problemy natury technicznej).

Etapowo (proporcjonalnie do możliwości finansowych i organizacyjnych) realizuje się zadania związane z doprowadzaniem ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych. Zadanie to w bieżącym roku zostało m.in. zrealizowane w Areszcie Śledczym w Zabrze.

Stan zabudowy kącików sanitarnych w jednostkach okręgu katowickiego według danych na koniec 2012 r. wskazywał, iż łącznie w 1 036 cel nie było zapewnionej pełnej intymności przy korzystaniu z urządzeń sanitarnych (stosowana tam była zabudowa do określonej wysokości, przestony, itp.). W 618 celach występowały zabudowane kąciki sanitarne. Na koniec 2014 roku, w wyniku wykonanych prac remontowych, kąciki sanitarne niezabudowane do pełnej wysokości występowały w 110 celach jednoosobowych oraz 719 celach wieloosobowych. Łączna ilość cel mieszkalnych z kącikami sanitarnymi zabudowanymi wynosiła 813. Dane te pokazują na skalę problemu. W bieżącym roku budżetowym, łącznie na zabudowę kącików sanitarnych oraz doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych wydzielono kwotę 839 tys. zł. Pozwoliły na to, zarówno limity środków określone w planie finansowym, jak i możliwości organizacyjne.

Areszt Śledczy w Zabrze, w ubiegłym roku, realizował zadanie związane z przebudową kuchni i dostosowaniem jej do wymogów HACCP (koszt. 200 tys. zł). Wyremontowano kompleks poczekalni i sali widzeń (w tym wykonano pomieszczenie do odbywania widzeń w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej), co przełożyło się wprost na poprawę warunków oczekiwania na udzielenie oraz odbywania widzeń (koszt. 90 tys. zł). W bieżącym roku zakończono prace związane z doprowadzeniem ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych, o czym wspomniano wcześniej. Koszt zadania zamknął się kwotą 138 tys. zł. Realizowane są również prace remontowe w bloku kuchennym (pomieszczenia magazynu żywnościowego – 60 tys. zł), jak i prace związane z likwidacją przestarzałej technologicznie kotłowni opalanej paliwem stałym (128 tys. zł). Trwa również zabudowa kąpoków w kolejnych 12-stu celach, w których pozwoliły na to warunki architektoniczne. W budżecie jednostki wydzielono na ten cel kwotę 60 tys. zł (w 2014 r. wydzielono kwotę 45 tys. zł). Wszystkie wymienione prace, wiążą się z troską o utrzymanie właściwego poziomu warunków bytowych, przebywających w jednostce osadzonych. Z przyczyn organizacyjnych, dalsze zwiększenie frontu realizowanych prac w roku bieżącym, nie jest możliwe. Należy przy tym również zwrócić uwagę, na konieczność koordynowania działań podejmowanych przez poszczególne jednostki okręgu katowickiego, w przypadku, gdy specyfika prowadzonych robót wymusza konieczność wyłączenia z funkcjonowania jednostki, bądź jej części, co przekłada się na czasowe zmniejszenie pojemności.

W roku bieżącym trwają prace związane z przebudową Aresztu Śledczego w Bytomiu. Prace te obejmują doprowadzenie ciepłej wody użytkowej oraz zabudowę kąpoków sanitarnych w części budynku penitencjarnego. Zakres realizowanych robót wymagał wyłączenia części jednostki z użytkowania i czasowego zmniejszenia pojemności, w związku z czym dokonano zmiany rejonizacji i osadzeni kierowani są do pobliskich jednostek (miedzy innymi do Aresztu Śledczego w Zabrze). W związku z termomodernizacją Zakładu Karnego w Herbach (zadanie połączone z zabudową kąpoków) oraz remontem pawilonów penitencjarnych w Zakładzie Karnym w Jastrzębiu-Zdroju, również w tych jednostkach czasowo zmniejszono pojemność.

Konieczność wyłączenia Aresztu Śledczego w Zabrze na czas prowadzenia planowanych prac budowlanych, wynika z tego, że trwała zabudowa pozostałych kąpoków sanitarnych zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1422), będzie wiązała się z wykonaniem kanałów wentylacyjnych, w celu zapewnienia odpowiedniej wymiany

powietrza oraz połączeniem sąsiadujących cel (wykonanie zabudowy w obecnym stanie uniemożliwiłoby wejście do celi). Zakres niezbędnych prac do przeprowadzenia jest dużo poważniejszy, niż w przypadkach, gdzie jedynym problemem było postawienie ścian działowych systemem gospodarczym.

W roku przyszłym planowane jest kontynuowanie przebudowy Aresztu Śledczego w Bytomiu (nadmieniam, że jest to również realizacja zaleceń przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji). Biorąc powyższe pod uwagę, realizacja zabudowy pozostałych kącików w Areszcie Śledczym w Zabrze będzie możliwa najwcześniej w 2017 r. (brak możliwości wyłączenia dwóch sąsiadujących ze sobą aresztów śledczych). W chwili obecnej trwa procedura zlecenia wykonania dokumentacji budowlanej.

Mam nadzieję, że argumentacja przedstawiona z perspektywy konieczności zapewnienia właściwych warunków bytowych osadzonych we wszystkich jednostkach okręgu katowickiego, możliwości organizacyjnych oraz finansowych, jak i trudności wynikających z uwarunkowań technicznych użytkowanych obiektów, będących w znakomitej większości obiektami zabytkowymi, pozwoli na obiektywną ocenę stopnia realizacji zaleceń przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji.

Pragnę przy tym po raz kolejny zapewnić, że mając na uwadze wagę poruszanych zagadnień, Centralny Zarząd Służby Więziennej oraz Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Katowicach dokłada wszelkich starań, aby zintensyfikować tempo prac wpływających na zapewnienie humanitarnych warunków przebywania w izolacji penitencjarnej. W zgłoszonych propozycjach do planu pozapłacowych wydatków bieżących dotyczących jednostek penitencjarnych okręgu katowickiego na 2016 rok, w zakresie §§ 4210-4700, wyszczególniono potrzeby finansowe z przeznaczeniem na realizację zaleceń Krajowego Mechanizmu Prewencji, w zakresie eliminowania nieprawidłowości, zapobiegania torturom i innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu, co w omawianym zakresie sprowadza się do dostosowania infrastruktury eksploatowanych obiektów do aktualnie obowiązujących standardów w zakresie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Wyk. 2 egz.:

1. Adresat
2. a/a BKW_{DD}

Z up. DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

plk Artur Dziadosz
Zastępca Dyrektora Generalnego